

Emocjonalna tkanka społeczeństwa: Środowiska emocjonalne, kongruencja i rozbieżności z perspektywy makro

Chun (June) Yeung

Promotor: prof. dr hab. Kazimierz M. Stomczyński

Abstrakt

Życie emocjonalne obejmuje nie tylko to, jak jednostki odczuwają i wyrażają emocje, ale także jak myślą o emocjach i postrzegają, czego społeczeństwo od nich oczekuje. Choć wcześniejsze badania koncentrowały się głównie na intrapersonalnych i interpersonalnych skutkach emocji, niewiele wiadomo o tym, jak makrostruktury środowisk emocjonalnych i normy społeczne z poziomu makro kształtują się w różnych kulturach i jak wiążą się z dobrostanem i strukturami społecznymi. Niniejsza rozprawa przyjmuje perspektywę makro, integrując cztery empiryczne badania nad środowiskami emocjonalnymi, kongruencją emocjonalną oraz rozbieżnościami między doświadczeniem emocji, ich ekspresją i dotyczącymi ich oczekiwaniami.

Pierwszy artykuł wprowadza pojęcie społecznych środowisk emocjonalnych (ang. societal emotional environments; SEE), mierząc stopień wyrażania pozytywnych i negatywnych emocji w społeczeństwach. Na podstawie danych z 49 krajów, badanie ujawnia efekt „obosiecznego miecza” w przypadku ekspresji emocji negatywnych: wyrażanie negatywnych emocji – przy kontroli doświadczenia emocjonalnego – wiąże się z korzyściami indywidualnymi, jednak społeczeństwa o wysokim poziomie ekspresji emocji negatywnych cechują się niższym poziomem satysfakcji z życia swoich członków.

Drugi artykuł bada rozbieżności między częstością doświadczenia i wyrażania emocji, koncentrując się na wzorcach częstotliwości w różnych krajach. Analizy dwóch dużych międzynarodowych zbiorów danych pokazują, że emocje negatywne – takie jak złość czy smutek – są zazwyczaj wyrażane rzadziej, niż są doświadczane. Efekt ten jest szczegól-

nie wyraźny w wysoko rozwiniętych społeczeństwach, gdzie czynniki strukturalne, takie jak rządy prawa i współpraca obywatelska, wiążą się z większą powściągliwością ekspresji emocji negatywnych. Wyniki sugerują, że ekspresyjność emocjonalna jest powiązana ze strukturami społecznymi z poziomu makro, wykraczając poza klasyczne wymiary kulturowe, takie jak indywidualizm-kolektywizm.

Trzeci i czwarty artykuł dotyczą kongruencji i rozbieżności między doświadczeniem emocjonalnym a społecznymi oczekiwaniami co do jego ekspresji, analizując ich związek z dobrostanem. Artykuł trzeci stosuje regresję wielomianową i analizę powierzchni odpowiedzi (ang. response surface analysis; RSA), nie wykazując pozytywnego wpływu kongruencji emocjonalnej na poziom dobrostanu. Istotny okazuje się natomiast kierunek rozbieżności: osoby często doświadczające emocji negatywnych, przy jednoczesnym niskim poziomie ich społecznych oczekiwań (rozbieżność stygmatyzowana), wykazują najniższą satysfakcję z życia, natomiast osoby rzadko doświadczające takich emocji przy równoczesnych wysokich społecznych oczekiwaniach (rozbieżność chroniona) – najwyższą. Te wyniki sugerują, że postrzegana społeczna akceptacja emocji negatywnych, a nie samo dopasowanie oczekiwań społecznych do doświadczeń, może być kluczowa dla dobrostanu. Czwarty artykuł rozwija tę analizę, rozróżniając pomiędzy kierunkowymi rozbieżnościami (rozbieżność stygmatyzowana vs. rozbieżność chroniona) i pokazuje, że ich wpływ na dobrostan różni się w zależności od społecznego środowiska emocjonalnego. W społeczeństwach o niskim poziomie ekspresji emocji negatywnych, negatywne skutki rozbieżności są silniejsze, natomiast w kulturach o wysokiej ekspresji emocji negatywnych – osłabione. Razem badania te dowodzą, że dopasowanie emocjonalne jest procesem osadzonym kulturowo i normatywnie ocenianym.

Łącznie, badania te podkreślają znaczenie perspektywy makro w analizie emocji. Normy emocjonalne, ekspresyjność i rozbieżności między doświadczeniem a oczekiwaniami społecznymi są systematycznie powiązane z dobrostanem jednostek i szerszymi wzorcami społecznymi. Integrując modele wielopoziomowe i analizę powierzchni odpowiedzi na przestrzeni czterech badań, rozprawa wnosi nową wiedzę o tym, jak regulacja emocjonalna i normy ekspresji emocji współoddziałują na dobrostan w kontekście kulturowym, przyczyniając się do szerszej dyskusji na temat społecznych i strukturalnych wymiarów emocji.